

STANOWISKO
XVII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Mikołajki, 8 maja 2014 r.

w sprawie dochodów powiatów

Przez minione 25 lat polski samorząd terytorialny dobitnie potwierdził swoją zdolność do sprawnej i efektywnej realizacji powierzonych sobie zadań publicznych. Do zaspokojenia wszystkich podstawowych potrzeb lokalnych i regionalnych nie wystarczy jednak sam potencjał samorządności; potrzebne są również adekwatne środki finansowe. Tymczasem środki pozostające w dyspozycji sektora samorządowego są niewystarczające, – co w szczególny sposób jest widoczne właśnie na poziomie powiatów.

W ślad za reformą samorządową roku 1998 nie podążyła bowiem, zapowiadana wówczas kompleksowa decentralizacja systemu finansów publicznych zapewniająca odpowiedniość uzyskiwanych przez powiaty dochodów do powierzonych im zadań. W efekcie powiaty do dnia dzisiejszego funkcjonują w systemie, w którym nie tylko pierwotnie przyznane dochody były ustalone na poziomie niższym niż rzeczywiste potrzeby, lecz więcej – w systemie, który w ciągu minionych 15 lat uległ dalszemu pogorszeniu ze względu na permanentne przekazywanie nowych zadań bez zadowalającej rekompensaty finansowej. W efekcie powiaty osiągają kres swojej wydolności finansowej.

Warto wskazać, że wszystko to odbywa się z pogwałceniem art. 9 ust. 3 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego wskazującej, że przynajmniej część zasobów finansowych społeczności lokalnych powinna pochodzić z opłat i podatków lokalnych, których wysokość społeczności te mają prawo ustalać. Tymczasem powiaty nie mają przyznanego żadnego władztwa podatkowego.

Domagamy się zatem, przebudowy systemu dochodowego powiatów powiązanej z odpowiednim zwiększeniem środków pozostających w gestii tego poziomu samorządu. Reforma powinna w szczególności objąć nadanie trwałego charakteru środkom przekazywanym dziś w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, jak i zmianę systemu równoważącego – respektującego z jednej strony wymóg solidarności z jednostkami najsłabszymi, lecz również zachowującego odpowiednią ilość środków jednostkom najsilniejszym.

Sygnalizujemy, że bez kompleksowej zmiany systemu dochodów wystąpią w najbliższym czasie problemy w zakresie:

- rozbudowy i modernizacji sieci dróg powiatowych, które w znacznej mierze determinują dostęp obszarów wiejskich do głównych korytarzy transportowych;
- stworzenia nowoczesnego systemu szkolnictwa zawodowego, dostosowanego do obecnych potrzeb rynku pracy;

- utrzymania wysokiego poziomu kompetencji pracowników powiatowych urzędów pracy zaangażowanych w promocję zatrudnienia;
- wspierania rodzin zagrożonych w realizacji ich funkcji wychowawczych, co doprowadzi do wzrostu środków wydatkowanych na system pieczy zastępczej;
- wsparcia szpitali powiatowych w procesach restrukturyzacji i dostosowania do wymogów nowoczesnego świadczenia usług leczniczych;
- realizacji zadań związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem publicznym, w szczególności zadań dotyczących usuwania pojazdów z dróg,
- funkcjonowania domów pomocy społecznej, szczególnie tych, finansowanych w znacznym stopniu środkami dotacji z budżetu państwa.

Mamy nadzieję, że władze centralne nie chcą doprowadzić do zapaści we wskazanych wyżej obszarach.

Przewodniczący
XVII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Marzena Kempieńska